

Prof. MUDr. Jaroslav Blahoš, DrSc., jubilující

Vzhledem k významnosti životního díla a mimořádnému mezioborovému přesahu vědecké a společenské aktivity profesora Jaroslava Blahoše si jeho životní výročí připomíná mnoho českých lékařských časopisů (i jiných periodik); časopis České internistické společnosti J. E. Purkyně, Vnitřní lékařství, však mezi nimi musí sehrát dominantní roli. Důvodů bychom našli více, hlavním je ale nepopíratelná skutečnost, že Jaroslav Blahoš – i při zmíněném velmi širokém odborném záměru – je především internistou. A to internistou ne ledajakým, ale internistou „Charvátovského typu“. Byl jím vlastně od začátku své lékařské dráhy – po velmi krátkém pobytu ve Františkových Lázních nastoupil do Endokrinologického ústavu v Praze. Práce zde ho v dobrém slova smyslu poznamenala především hlubokým a neutuchajícím zájmem o metabolismus a jeho regulaci. I když je opravdu internistou multioborovým, endokrinologie v tom nejširším slova smyslu mu přirostla k srdci nejvíce. Je dodnes fascinován metabolismem, endokrinními regulacemi, hormony a metabolismem vápníku a dalších minerálních látek, nutricí a metabolismem kostí a vitamínem D. Publikoval v této oblasti nesčetné množství prací v tuzemských i cizozemských časopisech, přednášel na všech myslitelných místech odborného světa a v tom nejlepším slova smyslu vyučil mnoho dalších specialistů. Jen pro ilustraci neutuchajícího zájmu a obrovského přehledu připomeňme, že jeho kniha „Endokrinologie“, zpracovaná s profesorem Otakarem Blehou, vyšla 2krát a další Blahošova „Endokrinologie“, tentokrát vydaná s profesorem Václavem Zamrazilem, byla v roce 2007 oceněna cenou Předsednictva České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Je určitě dobré připomenout, že i uvnitř endokrinologie má Jaroslav Blahoš „své lásky“ – metabolismus vápníku

a fosforu, z hormonů mimo štítnou žlázu snad nejvíce kalcitonin, ale je také hlubokým znalcem metabolismu kyseliny močové a jejích poruch.

Měl štěstí na dobré učitele – jmenujme alespoň doc. Šilinka v Endokrinologickém ústavu nebo profesora Klotzeho v Paříži a prof. Otu Gregora Pod Petřínem. Mnohem širší je ale zastup těch, kteří oprávněně považují za svého dobrého učitele právě profesora Blahoše. Nelze je jmenovat, přesáhli bychom rozsah časopisu. Všichni na něj ale vzpomínají rádi a jeho tehdejší přísnost dnes správně považují za výtečnou a ve způsobu provedení milou školu – i při tak charakteristických vzpomínkách, které připomíná profesor Cyril Höschl – jejich první společný článek mu Jaroslav Blahoš vrátil k přepracování a doplnění 14krát.

Jak už bylo zmíněno, je ale internistou velmi širokého záběru. I v dobách, kdy nebyl politicky příliš oblíben a mnoho věcí a činností nesměl, pracoval na interní klinice Fakultní nemocnice Pod Petřínem, nejprve jako asistent, pak docent, profesor – no a od konce roku 1989 jako její přednosta. A že umí celou internu dobře, by mohli dosvědčit mnozí jeho žáci a sekundáři. Byl na ně v tom dobrém slova smyslu vždy přísný, vyžadoval znalost nejen interny, ale především pacienta, jeho stavu, výsledků vyšetření a především toho, jak se pacient cítí, jak mu je a jak mu pomoci jako člověku. Jestli byl „přísný“ na své podřízené, pak byl a je dvojnásobně přísný na sebe. Má k tomu obrovskou vnitřní sílu a vytrvalost. Nikdy nic nevzdává, a má-li o něčem vědět, pak o tom chce vědět všechno. Je obdivuhodné, jak to zvládá a jak se mu to daří.

Nemohu nepřipomenout slova, která jsem psal v podobném medailonku před 10 lety: Kdo jej nezná osobně (pokud takoví jsou), ale možná právě ten, kdo jej zná dobře, je vždy

fascinován jeho neutuchající aktivitou. Je zcela neúnavný tělesně i duševně. Po dlouhých mezikontinentálních letech z kongresů, kdy většina ostatních usíná únavou a změnou časových pásem, baví prof. Blahoš ty, kteří vzdorují únavě jako výtečný vypravěč, a až odpadnou i tito, tak si v hlavě sumarizuje nové poznatky a dojmy. To, co si jiní složitě zapisují, si on drží v hlavě a dokáže s tím pracovat. Jeho schopnost vyhmátnout to opravdu nové a dát to do souvislostí mne uvádí do nekončícího úžasu. Je skvělý vypravěč v tom nejlepším slova smyslu. Dokáže podat odborné téma jako detektivní příběh, zaujmout pro ně posluchače a současně je pobavit. Dokáže bavit společnost svými zážitky, ale i přehledem o umění a hudbě. Je renezanční osobností v pravém slova smyslu. Chvilí relaxace a odpočinku tráví většinou u klavíru a vyzná se v něm! Málokdo ví, že stejně dobře se vyzná i ve hře na harmoniku a ve chvílích uvolnění ji neváhá použít. Zatímco do klidu jeho domácího pokoje patří spíše klavír, při zábavě v moravském sklípku osloví všechny hrou na harmoniku. Jestliže jsem napsal, že je odborníkem ve vědě, je potřeba říci, že je odborníkem i ve víně. Má rád dobrou moravskou vína a řadu let pravidelně do jednoho z moravských sklípků jezdí. Skvěle se ale vyzná i ve vínech francouzských a je radostí se nejen podíídit jeho výběru, který je neomylný, ale i sledovat, s jakou láskou k vínu přivoní, přičichne, ochutná a potěší se s ním. Vyzná se v hudbě i malbě a patří k lidem, o kterých se právem píše, že jsou renezančními osobnostmi. K jeho láskám patří Francie nejen se svými vinicemi, ale i se svými básníky – studoval např. pražský Chateaubriandův pobyt v roce 1883, napsal několik studií o Arthuru Rimbaudovi. Ani česká literatura neunikla jeho zájmu a před několika lety (na pří-

mou výzvu z Anglie) zpracoval, přednesl a publikoval medicínský pohled na Josefa Švejka.

Jaroslav Blahoš je však nejen internista, ale osobnost medicíny. Především české: hluboká úcta a vážnost, kterou má opravdu mezioborově, byla naprosto jasně vyjádřena hned v roce 1990, kdy byl zvolen předsedou České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně. A je jím od té doby stále opakovaně volen a potvrzován ve funkci. Je to jasný důkaz, že si zachovává svou vysokou reputaci mezioborově a že ji opakovaně stvrzuje. Je velmi obtížné si představit jiného člověka, který by tak významnou pozici v české medicíně dokázal vykonávat nejen s širokým nadhledem, nejen velkou odbornou a lidskou vážností, ale také tak noblesně a elegantně. Akceptován kolegy, uznáván odbornou i laickou veřejností, vážen ministry, vládami, prezidenty,

Nebylo a není v tomto smyslu překvapující, že byl v roce 1998 zvolen před-

sedou World Medical Association – velmi prestižní celosvětové organizace, sdružující odborné lékařské společnosti světa. A nebyla to volba „formální“ či předem dohodnutá. Hlasování bylo tvrdé, každý z kandidátů, mezi které patřily špičky světové medicíny, musel delegáty přesvědčit svým vystoupením a projevem. To, že Jaroslav Blahoš byl do této funkce zvolen, je pocta, která zatím není vůbec v Čechách doceněna. O to více je cenná ve světě a kamkoli profesor Blahoš přijede, tam je přijímán s velkou úctou a poctami – od japonského císaře přes Indii, Evropu, Spojené státy americké, či Jižní Ameriku. Drobným důkazem je např. skutečnost, že do gratulační brožury k 70. narozeninám mu napsala osobní blahopřejný dopis manželka francouzského prezidenta Françoise Mitterranda. Není divu, že profesora Blahoše vyznamenal prezident Václav Havel v roce 2001 Státním vyznamenáním za zásluhy, že mu prezi-

dent Jacques Chirac propůjčil titul Řetěže Čestné legie, že je nositelem Purkynovy medaile, čestným členem mnoha českých i zahraničních odborných společností. Především však není divu, že Jaroslav Blahoš má mnoho obdivovatelů a dobrých přátel, kteří jej mají rádi. A za ně všechny mu přeji dobré zdraví, svěží mysl, chuť na doušek dobrého vína, chuť do práce a radost ze života. Nám všem pak přeji, abychom se z jeho přítomnosti a přátelství mohli ještě dlouho těšit a abychom se od něj ještě dlouho mohli učit medicíně, elegancí i životu.

Ad multos annos, Jaroslave!
Vladimír Palička

*prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc.
místopředseda České lékařské společnosti
J. E. Purkyně
e-mail: palicka@lfhk.cuni.cz*

Doručeno do redakce: 20. 6. 2010